

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 46751
Nom: Biodiversitat i Evolució dels Primats
Cicle: Màster Universitari Oficial
Crèdits ECTS: 3
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
2266 - Màster Universitari en Paleontologia Aplicada	Facultat de Ciències Biològiques	1	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2266 - Màster Universitari en Paleontologia Aplicada	Paleodiversitat	OPTATIVA

COORDINACIÓ

MARTINEZ PEREZ CARLOS

RESUM

L'ecologia i adaptació dels primats actuals és clau per a comprendre els mecanismes d'evolució i diversificació de les formes fòssils. L'assignatura permetrà a l'alumne explorar els conceptes, línies d'investigació, mètodes i tècniques d'anàlisi en Primatologia i adquirir les competències necessàries per a comprendre l'origen dels primers primats, els models de radiació i biodiversitat en el context de la filogènia actual, les adaptacions ecològiques i dieta, els cicles vitals, dimorfisme sexual, l'anatomia morf-funcional, així com les capacitats cognitives i biologia reproductiva. En l'actualitat, moltes espècies de primats es troben en perill d'extinció. Conèixer l'evolució dels primats actuals i els mètodes d'estudi ajudarà a conservar el nostre llegat evolutiu i entendre les claus de la nostra espècie.

ntendre les claus de la nostra espècie.

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

2266 - Màster Universitari en Paleontologia Aplicada

Aplicar el raonament crític i l'argumentació des de criteris racionals.

Aplicar la ciència des de l'òptica social i econòmica, i potenciar la transferència del coneixement a la societat.

Assumir el compromís ètic i la sensibilitat envers els problemes mediambientals, el patrimoni natural i cultural.

Capacitat per a la comunicació i divulgació d'idees científiques.

Capacitat per a preparar, redactar i exposar en públic informes i projectes de manera clara i coherent, defensar-los amb rigor i tolerància, i respondre satisfactòriament a les crítiques que es puguin derivar de la seua exposició.

Comprendre en profunditat la naturalesa històrica del procés evolutiu, tant en els aspectes d'irrepetibilitat i contingència, com en aquells que estan vinculats al compliment de lleis de la naturalesa de tota índole i, per tant, de necessitat.

Conèixer, entendre i extraure conclusions, aplicables al moment actual, sobre les crisis de diversitat biològica, les seues causes i conseqüències en el marc de l'actualisme.

Conèixer i comprendre els esdeveniments biològics del passat, així com les zonacions, en el temps i en l'espai, de les biotes amb vista a establir la posició estratigràfica relativa de les roques sedimentàries de zones geogràfiques diverses.

Conèixer i comprendre en profunditat la naturalesa de la biodiversitat i les seues relacions ecosistèmiques tant en l'actualitat com en el passat.

Conèixer i entendre en profunditat la geologia regional d'Espanya i de zones perifèriques, i en particular de la Comunitat Valenciana, i conèixer detalladament les principals fites paleontològiques representades en els jaciments de la península Ibèrica i el nord d'Àfrica.

Conèixer i entendre la paleodiversitat dels éssers vius, les seues relacions ecosistèmiques i la distribució paleogeogràfica aconseguida pels principals grups d'éssers vius al llarg de la història de la Terra.

Conèixer i entendre les causes del canvi climàtic i els proxies (estudi de diatomees, foraminífers, anells de creixement d'arbres, nuclis de gel, dades del clima actual, etc.) usats per a la caracterització de climes del passat.

Conèixer i manejar amb destresa les tècniques de camp, laboratori i gabinet per a l'extracció, preparació, catalogació, reconstrucció digital, estudi i divulgació de microfòssils i macrofòssils.

Conèixer la naturalesa del registre fòssil en relació amb el procés sedimentari, les fases bioestratigràfiques i fossildiagenètiques del procés i els mecanismes de fossilització.

Desenvolupar les habilitats experimentals en el maneig de material i equips de laboratori en paleontologia.

Elaborar, d'una manera clara i concisa, tot tipus de memòries relacionades amb la temàtica paleontològica en l'àmbit oficial o professional (informes, subvencions, memòries d'impactes patrimonial, projectes d'investigació, etc.).

Posseir i comprendre coneixements que aporten una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o l'aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.

Projectar la inquietud intel·lectual i fomentar la responsabilitat del propi aprenentatge.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una manera que ha de ser sobretot autodirigida o autònoma.

Que els estudiants sàpien aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants sàpien comunicar les seues conclusions i els coneixements i raons últimes que les sustenten a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Ser capaços d'accedir a eines d'informació en altres àrees del coneixement i utilitzar-les apropiadament.

Ser capaços d'accedir a la informació necessària en l'àmbit específic de la matèria (bases de dades, articles científics, etc.) i tenir suficient criteri per a interpretar-la i usar-la.

Ser capaços d'aplicar l'experiència investigadora adquirida per a iniciar el desenvolupament de la fase investigadora d'un programa de doctorat en temes relacionats amb la biodiversitat.

Ser capaços d'interpretar variables ambientals i ecològiques del passat a partir de l'estudi de les traces d'organismes del registre fòssil.

Ser capaços de realitzar una presa ràpida i eficaç de decisions en situacions complexes de la seua tasca professional o investigadora, mitjançant el desenvolupament de noves i innovadores metodologies de treball adaptades a l'àmbit científic/investigador, tecnològic o professional en què es desenvolupe la seua activitat.

Ser capaços de treballar en equip amb eficiència en la seua tasca professional o investigadora, i adquirir la capacitat de participar en projectes d'investigació i col·laboracions científiques o tecnològiques.

Ser capaços de valorar la necessitat de completar la seua formació científica, històrica, en llengües, en informàtica, en literatura, en ètica social i humana en general, assistint a conferències o cursos i/o realitzant activitats complementàries, i autoavaluar l'aportació que la realització d'aquestes activitats suposen per a la seua formació integral.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. CONTINGUTS TEÒRICS

Tema 1. Origen i evolució dels primats. Diversificació i radiació d'espècies. Models especiació.

Tema 2. Sistemàtica dels primats actuals. Estrepsirrins i Haplorrins. Taxonomia i caràcters morfològics. Filogènia.

Tema 3. L'estudi dels Primats. Primatologia de camp i laboratori.

Tema 4. L'estudi dels Primats. Primatologia de camp i laboratori.

Tema 5. Anatomia comparada. Esquelet axial i apendicular. Locomoció. Morfologia dental.

Tema 6. Biologia i adaptació. Desenvolupament ontogènic. Òrgans sensorials. Cervell i cognició.

Tema 7. Sociobiologia i comportament. Tipus d'organització social. Dimorfisme sexual i estratègies reproductives.

Tema 8. Els primers hominins. Registre fòssil Plio-Pleistocènic. Cronologia i paleoecologia. Diversificació d'espècies.

Tema 9. Origen i evolució del gènere Homo. Distribució temporal i geogràfica. Canvis anatòmics i ontogènics. L'escenari paleogenèmic.

2. CONTINGUT PRÀCTIC

Pràctica 1. Anàlisis filogenètiques i anatomia comparada. Aplicació de mètodes estadístics uni- i multivariants.

Pràctica 2. Obtenció de models anatòmics digitals 2D-3D. Registre i processament. Mètodes d'anàlisis morfomètriques i topogràfiques.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Total hores	30,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00

Estudi i treball autònom	0,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	0,00

METODOLOGIA DOCENT

Classes de teoria.

Pràctiques de laboratori.

p>

AVALUACIÓ

-Avaluació dels continguts teòrics (50%). Prova escrita sobre els continguts teòrics. La prova constarà de preguntes d'elecció múltiple tipus test (PEM) i/o preguntes de redacció oberta curta (PRAC).

-Avaluació dels continguts pràctics (40%). Avaluació de les sessions de pràctiques en laboratori: execució d'activitats, quadern de laboratori, resultats obtinguts.

-Realització de treballs dirigits (10%). Realització de treballs dirigits pel professor durant seminaris.

fessor durant seminaris.

BIBLIOGRAFIA

- Aiello, L y Dean C. 1990. An Introduction to Human Evolutionary Anatomy. Elsevier. Ankel-Simons, F. Primate Anatomy: An Introduction. Academic Press. -Boyd R, Silk JB. 2003. Cómo evolucionaron los humanos. Ariel. Barcelona. -Cela Conde CJ, Ayala FJ. 2001. Senderos de la evolución humana. Alianza. Madrid -Dixon AF. 2013. Primate Sexuality: Comparative Studies of the Prosimians, Monkeys, Apes, and Humans. Oxford Univ. Press. -Fleagle, J. 2013. Primate Adaptation and Evolution. Academic Press. -Lewin, R y Foley RA. 2003. Principles of Human Evolution. Blackwell Pub. -Llorente, M. 2019. Primates. Biología, comportamiento y evolución. Lynx Edicions.
- Arsuaga JL, Martínez I. 1998. La especie elegida: la larga marcha de la evolución humana. Temas de Hoy. Madrid. -Bermúdez de Castro JM^a. 2002. El chico de la Gran Dolina. En los orígenes de lo humano. Crítica. Barcelona. -Tomasello M. 2013. Orígenes culturales de la cognición humana. Amorrotu, Madrid. -Pääbo, S. 2015. El hombre de Neandertal: En busca de genomas perdidos. Alianza Ensayo.